

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Negatiua conclusio contra priorem modum decreti comitantis
independentis à scientia media speciatim statuitur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

CERTAMEN II.

Negativa conclusio contra priorem modum decreti comitantis independentis à scientia media speciatim statuitur.

extrinsecæ, & concursui in secliter, ac omnino indistinctum ipsa identitetur, ac proinde totalitate effectus, est non totalitate causæ alterutri tota actio respondeat, nec minus actionis alteri, quam ytrique implicat plane decretum hoc causam influxuam in actionem, quæ ipsius est, priusque natura esse, non autem actionis creaturæ, quæ idem omnino cum actione Dei est, debetque proinde influxu eodem ponere in rebus cum actione sua, quin hanc in physica positione possit ab actione creaturæ decretum illud comitans physica efficacia, & actiuitate sua, quæ præcisa ex parte termini non est, separare. Illæ autem considerationes eiusdem entitatis actionis, vt est à creatura, & vt est à Deo, principia, & agentia diuidunt, seu supponunt diuisa, non autem actionem: quod satis ad duplicem denominationem duplici agentis actiuam tribuendum, & passiuam actioni eidem, non autem ad diuidendum actionem vt pars solum eius agentis vni, pars verò alia agentis alteri tribuatur: vt opus erat ad doctrinæ huius vitandam implicationem. Dixi consilio ea in te Hurtado ab expressa reliquorum decreti comitantis Doctrinam sententia recessisse; à virtuali enim, & ad quam vi consequentia i se ferre omnes (nimirum, qui ex eis decreta libera Dei adæquare per Deo intrinseca constituunt; in eoque à Valquez discordant, vel inuiti trahuntur, vt non semel controu. 2. & 3. arguimus, fufusque cert. 2. persequemur) minime recessit; quinimo ingenue, quod illis cogito facili ex sua sententia fuerat, ipse palam professus est: tamen, ne in Dominici canonum prædeterminationis præfinitorum sententiam, & absurda abire ea distinctione actionis, prout à Deo, & prout à creatura volutate comitantis sententiam & absurda declinare irrito tentauerit.

3. Im verò, quoniam de efficacia decreti cuiusvis essentia est physica, & metaphysica cum suo obiecto, seu termino connexio, atque hoc decretum concurrenti comitans determinationem creatæ voluntatis efficax sit de concursu extrinseco suo præstando, ita huic physice, & metaphysice connexio esse ab eius authoribus asseritur, vt legimus illum necessario absolute de voluntate implicareque prout decretum eiusmodi absolute absoluta concursus Dei positione absolute persisteret. De fundamento vero vltimo, seu radice connexionis decreti huius cum diuino concursu nonnulla, neque momenti parui, inter decreti huius comitantis Auctores discordia est: eorum enim plerique (Valquianis nimirum exceptis reliqui) docent in ipsa decreti natura, tanquam in fundamento vltimo, primæque radice connexionem hanc decreti comitantis cum diuino concursu extrinseco, quin aliam radicem supponant, omnino fundari: ita Smiling, Montepiloso, Pontius, Derkennis, Ribadeneyra, & iuniores. Valquez verò Artubal, & reuocatus Murcian primam eius connexionis radicem in scientia media, quæ decretum regulatur, Deique ad illud concipiendum dirigitur de consensu, seu de cooperatione, & determinatione voluntatis creatæ sub hac, vel illa vocatione, seu auxilio, & aliis in hypothesi ponendis, quæ, dum inferius contra eos agitur, explicabuntur. Hoc adstruit, vt solum necessitatem consequentem consensu, & determinationis creatæ voluntatis ex cooperatione decreti huius comitantis cum diuino concursu eiusmodi determinationi, & consensui creatæ voluntatis inferri defendant. Quemadmodum ex præfinitionibus Suaristicis solummodo inferri Suarez & alioleæ concedunt: ac subinde cum consensu nostri libertate amice componi: at cum præfinitionis ipsius infrutibilitate: quod ipsum de decreto comitanti concurrenti cum creatæ voluntate fore videtur, si ad illud, sicuti ad Suaristicam præfinitionem, concipiendum scientia media determinationis, & consensu voluntatis creatæ Deus dirigitur: ex quo fiet, vt Deus iuxta horum sententiam decretum comitans concurrenti, non nisi sub auxiliis, sub quibus determinatio voluntatis creatæ, cuiusque consensu conditionate fore visus est, concipi à Deo possit; sicuti, nec, nisi sub eisdem potest consensus Suaristicæ præfinitur; si verò decretum hoc comitans concurrenti scientie mediæ nostræ determinationis, & consensu sub tali auxilio tandem non innitatur, vt priorem sententia ferebat, poterit illud Deus sub quibusque auxiliis in eorum sententia concipere. Peculiariter, quæ pro hoc decreto Derkennis, & Ribadeneyra excogitant cert. 2. producam: ea siquidem soluendo argumentum negativæ nostræ conclusionis excogitata sunt.

Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tom. I.

1. Decretum concurrenti necessarium cum causis creatis liberis, efficax concurrenti determinat ab intrinseco, comitans, neque est, neque esse potest, Dixi necessarium. Hoc enim indagamus, vt dependentiam creatæ causæ liberæ à causa prima indagemus, quæ, cum vltra huius indigentiam diuini concursus liberæ à Deo exhibitæ non sit: illud solum decretum, & concursum necessarium ipsi, vt libere operetur, seque ad alterum indifferens potestatis extremum determinatum determinet, inquitimos: indigentia enim necessaria satisfaciunt, non superflua: tum etiam, quia constitutum adæquatum sufficiens ad futuritionem conditionatam, constitutum est: ad sufficientiam autem sola necessaria veniunt. An autem Deus vltra id, quod causæ creatæ liberæ necessarium, sufficientemque ex parte Dei causæ primæ, & vniuersalis est, vt operetur, atque vltra Dei debitum illi causæ concursum, circa illam, cuiusque assensum vel antecederet vel comitantes possit Deus decernere, & operari, vel de sese, vel dependenter à scientia media, non huius loci, sed tractatus de præfinitionum diuinarum absolutarum possibilitate omnino est, vbi de supererogatoriis, atque indebitis creatæ causæ liberæ decretis diuini agitur. Dixi etiam de decreto comitante concursus determinatæ efficax ab intrinseco. Tum, quia hoc adstruit affirmatiua sententia, cui hac conclusione contradicimus. Tum, quia de hoc solum est, esseque questio potest. Nam decretum indifferenter concurrenti, quod adstruit, qui comitans hoc efficax concursus determinati negant, ab extrinseco efficax, & comitante etiam efficax esse non negant, negareve possunt: denominatione nimirum extrinseca à concursu, & consensu per illud de facto posito, à quo actiue efficax, efficiens, & agens decretum illud necessariò extrinsecus denominabitur. Ita explicatam conclusionem nostram negatiuam docere Dominici præfinitores prædeterminatiui, qui, vt præfinitiones suas prædeterminatiuas nostrorum actuum liberorum adstruerent, decretum hoc comitans, & efficax concursus sui, quo saluari facilius possit libertatem, atque aliquibus suis argumentis satisfieri præfenserunt, antequam ab aliquo assereretur, impagnationibus præoccupant, vt videtur est apud Aluarez de auxiliis & alios qui non solum eius sententiæ, sed & discursibus student. Consentiant item ex nostris fere omnes, qui solo decreto indifferenter concurrenti creatarum causarum, & operationum liberarum saluari posse libertatem defendunt: eos q. 2. recensebimus.

2. Probatur primo conclusio contra constituentes decretorum diuinarum libertatem non per extrinsecos eorum effectus, siue actiones, sed per Deo omnino intrinseca: vt omnes pro decreto comitante recipi constitunt, præter Valquez, Artubal, & Alarcon, implicat in hac libertatis decretorum Dei constitutione decretum Dei esse comitans, ac non prioritate naturæ antecedens determinatione creatæ voluntatis: ergo, dum comitans determinatione creatæ voluntatis ab his asseritur decretum concurrenti cū illa, asseritur decretum impossibile. Consequentia est legitima. Antecedens probatur. Implicat id, quod natura, & essentia sua est causa alterius in aliqua linea causalitatis, non esse in eadem linea prius natura, & causalitate, atque esse simul cum illo, cuius in eadem linea causa est. Primo: quia erit causa, ac non erit causa illius in ea linea; atque rursus in eadem linea erit prius prioritate causæ, & posterius scripta: dum pro signo posteriori, effectus sui in ea linea causalitatis collocatur. Pergo sed cōstituta libertate decreti concurrenti per Deo intrinseca, non antecedentis, sed comitantis determinatione creatæ voluntatis admittitur causa actiuam non esse priorem naturæ, & causalitate in sua linea effectus sui in eodē gradu in quo est effectus: quare nec eius causam esse, atque item in eodē gradu posteriori eius lineæ,

Kkk

12

OF THE
LIBRARY
OF THE
D. D.

4. Galpar de Ribadeneira, duabus vocibus, dum decretum hoc comitans d. 10. citata explicaret argumentis præfatis solutionem præuenit dicens: decretum hoc esse causam concursus creati, & determinationis volunta-

et admittitur; seu negatur non potest. Sed iam illam distinctionem causæ effectivæ, nec effectivæ ab hoc Doctore datam inflectemus: & primo Quia ipsemet res significat: solummodo attentius deestum Dei efficacis concurrendi cum creatâ libertate effectivæ etiam, & effectivam causam concursus Dei, nobiscum consensum esse fatetur: atque item hunc ortum datæ à Deo illum nimium decernente, & à creatura limitatæ, & identice cooperante, nihil autem esse ab alio, quantum à causâ effectivâ ipsius aliquid fieri, quam ortum ducere ex illâ: altera enim alterius propositionis periphrasis est. Imo, cum in ea propositione, non alter creatæ voluntatis in concursum Dei extrinsecum, seu consensum physicum actuarietur, & efficaciam effectivam, nec effectivum solum, explicet, quam, quod à creatâ voluntate oriatur, cum etiam à Deo orti ibidem dicitur, & æque per parte effectus indiduum, eandem effectivam, nec solum effectivum, causâ, & efficaciam decreto Dei respectu consensum extrinseci, seu consensum nobis eadem propositione significat. Ac eandem ordinem causalitatis causæ vltimo determinat ad consensum nostrum in Dei intrinsecum solum decreto recognoscit. Ex quo extrinsecus determinatus effectus noster fit: nihil autem aliud habet effectivâ vltimâ effectivâ causæ physice actiæ, quam eius vltima determinatio illa extrinsecus ita aliud determinat effectum, ut absolute apponatur ac fiat, ut ex illâ extrinsecâ alterius determinatione non fiat, & non apponi absolute illud aliud proprius physice, & metaphysice repugnet. Sed ne in causâ laboretur de vocibus prædicti affecti, nec id est, ut actum, nec ut causâ effectivâ decreti Dei, ad consensum effectivum, seu consensum contentum) certè creatû quivis à Deo, ut effectivâ causâ effecti, nec negare potes. Quod cumvis creatæ extrinseci causam primam, & vniuersalem effectivam

entitatis causam primam, & universalem

esse: & quidem per liberam voluntatem, & decretum sibi immanens, & adequatum, in sua essentia, intrinsicum in actu primo proximo ad causandum constitui: atque hoc totum extrinsecum creaturæ esse, & cum actione, & effectu extrinsecum, de quo est decretum, esse connexum: voca illud actionem, & causalitatem, ac non causam; tamen prioritatem, & physicam connexionem, seu efficaciam cum actione, & effectu extrinsecum inevitabiliter apponendo non minus, imò causalitatis, & actionis nomine, magis explicat: cum nulla actio adhuc creata absque suo termino esse possit: quare non solo infructuositatis decreti divini; sed, & actionis nomine decretum concurrenti connexum physice, & essentia sua adductum sui concursus, & consensus nostri, quid ni physice, efficaciar, declaratur? Prioritatem naturæ, quam voce causalitatis vult recentior iste occultare, quia in creatis actio, & terminus ad idem posterius naturæ spectant per plures: id quidem verum certo solum habet, cum actio, & terminus identificantur; & demum probabile esse; cum actio, & si à termino differat se tamen ex parte termini habet, & cum illo comproductur, & suo modo ab agente progreditur. Atque, cum, & diversæ entitatis à termino productio est, nec ex parte termini se habet, ut quid cum illo comproductum suoque modo ab agente progreditur; imò verò ex parte agentis se tenet, ipsique actio identificatur, ut de decreto Dei, quod actionem vocari vult, hic recentior facitur, ad prius naturæ, & causalitatis, ad quod agens ipse spectat, debet pertinere: argumentum eodem, quo certum omnibus est, ad idem posterius naturæ pertinere, ad quod effectus, cui identificatur spectat. Atque, ut tam recentior iste, quam alij eius periculo discant, quanta doctrina, & veritatis iactura vocem solum abusu grauibz Theologis difficultatibus faciliorem in communiori doctrina, adeoque communiori, ut opposita ab aliquibus grauibz censetur (immo me iudice) notetur: nempe processione actuum in divinis identificari cum persona producente passivum verò cum procedente v. g. actuum generationem cum Patre, passivum cum Filio, infertur iuxta hanc recentioris doctrinam Patrem absolute, ac verè loquendo non esse priorem origine filio: siquidem actio originaria intrinseca ipsis ipsis non esse prius origine filio facit; sed ad signum posterius origine filij illam, quatenus ipsum producit, & efficaciter producit facit pertinere ex conceptu processionis: sicut in decreto Dei ipsi identificato respectu actionis consensus nostri extrinseci contingit: hoc autem in divinis personis admittere temerarium ut minimum est, ut vidimus contron, de Trinitate; ergo, & decretum concurrenti, ac Deus per ipsum causam essentia prior naturæ, & causalitate, & efficax est respectu sui concursus determinate decreti nostrique consensus illi identificati: ergo, dum comitans illam affertur contradictorium naturæ ipsius affertur: ac, dum efficax adstruitur, libertas nostra violatur ab huius decreti auctoribus, qui per Deo intrinseca eius libertatem constituunt.

CERTAMEN III.

Eiusdem primi modi decreti comitantis per Deo intrinseca adequate constitui impugnatio alia.

Arguo tertio. Quia decretum Dei hoc infructibile natura sua esse, ergo nequit esse comitans solum determinationem creatæ voluntatis. Probo consequentiam. Quia si parè comitans sit in horum sententia, quam nunc impugnamus, erit natura sua fructibile eiusmodi decretum, quod eius naturæ, & antecedenti apud omnes, etiam edictarios, constanti, lumineque naturæ noto contradicatur. Fructibilitatem eius decreti proba: quia convenientia duorum agentium liberorum proximè in idem opus, & operationem, proflus indefectibilis, (ut opus est ad decreti illius infructibilitatem) tripliciter excogitari solummodo potest. Primo, ut alterius determinatio alterius

agens in determinationem ad idem ipsum agendum necessario indefectibiliter, atque irresistibiliter trahatur, & hic modus in decretum pure comitans non quadrat, sed in decretum antecedens, & Recentium Thomistarum memoratam: siquidem ex eius determinatione determinatio creaturæ in consensum, eiusque operationem veniret: unde ad eam, & consensum proximè libera creatura non esset, sicuti esset Deus. Atque ad pure comitantem duplicis agentis liberi, Dei nimirum, & voluntatis, utriusque proximè, & ex æquo liberam, oportet liberam proximè esse creaturam. Secundò cum alterum saltem ex duobus illis agentibus proximè liberis, & pure comitantem se determinaturus alterius determinationem, antequam se absolute determinet, ac proinde conditionatam eius determinationem præcise, sese purificata conditione determinatur, siquidem absolutam determinationem alterius determinationi absolute comitem adiungit: & hic modus ab eis, quos modo impugnamus non admittitur, nec locum in præfati habere posse inferius ostendimus contra secundum modum radicandi connexionem decreti huius cum divino concursu, determinationeque, & consensu creatæ voluntatis. Tertio indefectibilis determinationis alterius liberi proximè agentis posita determinatione pure comitante æque proximè liberi agentis alterius excogitari posset per sympathiam quandam, qua determinatio uno alterum de sese sympathice in idem determinaret. Ultra hos sane modos, non, nisi casualis virtualque determinationis coniunctio ac proinde defectibilis relictur: quare cuiusque ex illis determinatio natura sua fructibilis est, tamen de facto non frustrari eam possit absolute contingere. Propterea tertium hunc modum Ribadeneyra, & Derkenis nostri locis citatis, alique ex nostris Recentiores amplectantur.

2. Derkenis siquidem ait Deum decreto indifferenti non solum applicatio suæ omnipotentia: sed & voluntatis divinæ ad creatam voluntatem, non solum omnipotentia, & actiuitatis suæ sed & voluntatis suæ determinationem: & decretum concurrenti creatæ voluntatis determinationi committere: ac proinde, sicut huius determinatio per consensum omnipotentia, & actiuitatis divinæ operationem, & concursum secum comitantem solum trahit, ita, & voluntatis divinæ determinationem concurrenti, seu de concurrente determinate cum creatæ voluntate decretum secum comitantem deolvat. Unde, sicut Deum solum remore, non autem proximè liberum in cooperando admittit ita nec in decreto, & determinatione voluntatis suæ ad concurrentem determinate cum voluntate ad consensum Deum proximè liberum esse, sed solum remore fatetur: quatenus in concipiendo decreto illo, non omnipotentia suæ solus, sed, & voluntatis suæ ad voluntatem creatam proximè liber fuit. De reliquo enim penes voluntatis creatæ libertatem omnino est, & seipsam, & voluntatem divinam ad volendam consensui ipsius determinate cooperationem determinare. Quemadmodum in communi nostrorum sententia, qui decretum indifferens solius omnipotentia applicatum admittunt, liberè quidem cooperari creatæ voluntati absolute, sed remore, non autem proximè, fatentur. Unde, huius Authoris sententia, comitantia hæc determinationis virtualque voluntatis ad ponendum consensum voluntatis creatæ, est simulatas earum determinationum sit; non tamen sympathia: quia antequam decretum, quo se divinæ determinationi creatæ voluntas committit, præsupponitur; sicuti neque omnipotentia concursus cum creatæ voluntate sympathicus est: quia simili decreto indifferenti applicatio divinæ omnipotentia ad voluntatem creatam innititur: quare ea simulatas ex commissione physica voluntaria alterius voluntatis, & actiuitatis in alteram voluntatem, & actiuitatem quoad concursum, & determinationem; non autem ex sympathia est. Certè hic modus rectè comitantiam propriam decreti, & determinationis divinæ voluntatis ad concursum ad extra, & consensum nostrum determinate cum nostræ voluntatis determinatione, & libertate componit; sed reiciendus aliunde est. Primo: quia proximam Dei etiam in decernendo determinat, & apponendo concursu suo libertatem, cui solum tuendæ excogitatum decretum comitans est, deserit aperte:

K k k k 2

Secundo,